Lietas arhīva Nr. CA-0159-21/2
ECLI:LV:KUAT:2021:1014.C30673618.10.S
Lieta Nr.C30673618

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā

Liepājā 2021.gada 14.oktobrī

Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesnese Judīte Mauliņa
un tiesneses Astra Klaiše un Liena Jansone

izskatīja rakstveida procesā civillietu saistībā ar /pers. D/ (pirms laulības noslēgšanas - /pers.D/) apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2020.gada 18.decembra spriedumu SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" prasībā pret /pers. D/, /pers. E/ un /pers. F/ par īres līguma izbeigšanu un izlikšanu, īres maksas un komunālo maksājumu parāda un likumisko nokavējuma procentu piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] 2018.gada 19.jūlijā prasītāja SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā iesniegusi prasību pret atbildētājiem /pers. D/, /pers. E/ un /pers. F/, lūdz izbeigt 2004.gada 27.aprīļa dzīvojamās telpas īres līgumu, kas noslēgts starp Rīgas pašvaldības uzņēmuma bezpeļņas organizācijas namu pārvaldi "Purvciems" un /pers. D/, izlikt atbildētājus no dzīvokļa /adrese/bez citas dzīvojamās telpas ierādīšanas, piedzīt no /pers. D/ pamatparādu 9092,86 EUR par laiku no 2001.gada 1.jūlija līdz 2018.gada 1.maijam, likumiskos procentus 613,78 EUR par laiku no 2013.gada 1.oktobra līdz 2018.gada 1.maijam, visus tiesāšanās izdevumus un noteikt tiesības saņemt līdz sprieduma izpildei likumiskos 6 % gadā no pamatparāda summas (*lietas 1.sējuma 4.-5.lapa*).

Prasība pamatota ar šādiem argumentiem.

[1.1] Prasītājas SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" (pirms reorganizācijas Rīgas pašvaldības SIA "Purvciema nami") apsaimniekošanā ar 2011.gada 7.jūnija Rīgas domes lēmumu Nr.3291 "Par dzīvojamo māju pārvaldīšanas līguma projektu apstiprināšanu un atsevišķu Rīgas domes lēmumu atzīšanu par spēku zaudējušiem" (2016.gada 8.jūlija Dzīvojamo māju pārvaldīšanas līgums Nr.RD-16-418-lī, pirms tam 2011.gada 5.jūlija Dzīvojamo māju pārvaldīšanas līgums Nr.RD-ll-910-lī, 2003.gada 18.februāra Nekustamo īpašumu apsaimniekošanas pilnvarojuma līgums Nr.DI-03-81-lī) atrodas māja /adrese/. 2001.gada 14.jūnijā un atkārtoti 2004.gada 27.aprīlī, pamatojoties uz 2001.gada 14.jūnija Rīgas domes Komunālā departamenta Dzīvokļa pārvaldes rekomendāciju Nr.023151, starp prasītāju un atbildētāju /pers. D/ noslēgts Dzīvojamas telpas īres līgums (turpmāk - Īres līgums) par dzīvojamo telpu Nr./adrese/. /pers. E/ un /pers. F/ dzīvojamās telpas īres līgumā ierakstīti kā ģimenes locekļi.

[1.2] Dzīvojamās un koplietošanas telpas kopējā platība ir 24,87 m^2, īres maksa mēnesī ir 14,08 EUR (maksa par 1 m^2 noteikta 0,46800 EUR). Taču atbildētāji pilnībā nenorēķinājās par īri, saņemtajiem apsaimniekošanas un komunālajiem pakalpojumiem, kā rezultātā radās parāds.

[1.3] 2017.gada 23.augustā atbildētājiem nosūtīts pirmstiesas brīdinājums. Atbildētājs/pers. E/ brīdinājumu saņēma 2017.gada 25.augustā, bet pārējie atbildētāji brīdinājumu nesaņēma, viņiem tas publicēts laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" 2017.gada 10.novembrī.

[2] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2020.gada 18.decembra spriedumu izbeigts 2004.gada 27.aprīļa Īres līgums, un atbildētāji izlikti no dzīvojamās telpas Nr./adrese/bez citas dzīvojamās telpas ierādīšanas.

SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" labā no /pers. D/ piedzīts pamatparāds 9092,86 EUR par laiku no 2001.gada 1.jūlija līdz 2018.gada 1.maijam, likumiskie nokavējuma procenti 613,78 EUR par laiku no 2013.gada 1.oktobra līdz 2018.gada 1.maijam, valsts nodeva 619,18 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 7,34 EUR un valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 4,65 EUR.

Noteiktas SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt likumiskos 6% gadā no nesamaksātās pamatparāda kopsummas (*lietas 1.sējuma 220.-227.lapa*).

Spriedums pamatots ar šādiem argumentiem.

[2.1] Lietā nav strīda, ka komercsabiedrību reorganizācijas rezultātā izveidota SIA "Rīgas namu pārvaldnieks", kas atzīstama par Rīgas pašvaldības SIA "Purvciema nami" tiesību un saistību pārņēmēju.

Lietā nav strīda, ka prasītājas pārvaldīšanā nodota dzīvojamā māja /adrese/.

[2.2] 2001.gada 14.jūnijā Rīgas domes komunālā departamenta Dzīvokļu pārvalde izdeva rekomendāciju Nr.023151 par dzīvojamās platības izīrēšanu /pers. D/, kuras ģimenes sastāvā iekļauti dēli /pers. E/ (dzimis 1999.gadā) un /pers. F/ (dzimis 1998.gadā). 2001.gada 14.jūnijā. Starp izīrētāju Rīgas pašvaldības uzņēmumu bezpeļņas organizāciju namu pārvaldi "Purvciems" un īrnieci /pers. D/ uz nenoteiktu laiku noslēgts Īres līgums, ar kuru īrnieces lietošanā nodots vienistabas dzīvoklis Nr./adrese/, ar kopējo platību 24,87 m^2.

2004.gada 27.aprīlī starp izīrētāju Rīgas domes vārdā Rīgas pašvaldības uzņēmumu bezpeļņas organizāciju namu pārvaldi "Purvciems" un īrnieci /pers. D/ uz nenoteiktu laiku noslēgts Īres līgums, ar kuru īrnieces lietošanā nodota dzīvojamā telpa, atsevišķa istaba, /adrese/, ar kopējo platību 24,87 m^2, sastādīts dzīvojamo telpu nodošanas un pieņemšanas akts.

[2.2.1] Abu Īres līgumu slēgšanas brīdī dzīvojamo telpu lietošanas tiesības piešķirtas arī īrnieces ģimenes locekļiem, dēliem /pers. E/ un /pers. F/.

Īres līguma 7.1.punktā noteikts, ka īrnieka ģimenes locekļiem, kas dzīvo kopā ar viņu, tāpat kā īrniekam ir visas tiesības un jāpilda visi pienākumi, kas paredzēti dzīvojamo telpu īres līgumā.

Saskaņā ar likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 10.panta otro daļu īrnieka ģimenes locekļiem ir tādas pašas tiesības un pienākumi kā īrniekam. Pilngadīgajiem ģimenes locekļiem kopā ar īrnieku ir solidāra mantiskā atbildība par dzīvojamās telpas īres līguma saistībām.

[2.2.2] Īres līgumā 2.1.punktā pielīgts pienākums īres maksu par kārtējo mēnesi pilnā apmērā veikt līdz šī mēneša 10.datumam un noteikta īres maksa, bet 2.3.1.punktā pielīgts, ka maksājumu apmēra izmaiņas īres līguma darbības laikā noteic esošās tiesību normas.

Pamatojoties uz Rīgas domes 2011.gada 29.marta lēmumu Nr.2850 "Par Rīgas pilsētas pašvaldības īpašumā vai valdījumā esošo dzīvojamo telpu īres maksas noteikšanas kārtību" un ienākumu un izdevumu tāmju kopsavilkumu, īres maksa noteikta 0,46800 EUR par 1 m^2. Dzīvojamās un koplietošanas telpas kopējā platība ir 24,87 m^2, īres maksa mēnesī ir 14,08 EUR. Īres un komunālo maksājumu parāds no 2001.gada 1.jūlija līdz

2018.gada 1.maijam ir 9092,86 EUR.

[2.2.3] Atbildētāja/pers. D/ maksāja neregulāri, kā rezultātā parāds sāka veidoties no 2001.gada 1.jūlija un uz 2011.gada martu bija Ls 1840,28, no 2011.gada aprīļa līdz 2013.gada decembrim parāds bija Ls 3268,66 jeb 4650,88 EUR, kavējuma nauda Ls 0,79 jeb 1,12 EUR, īrniece šajā periodā nav maksājusi. Parāds no 2014.gada janvāra līdz 2018.gada 1.maijam bija 9092,86 EUR, likumiskie procenti 613,78 EUR par laiku no 2013.gada 1.oktobra līdz 2018.gada 1.maijam, īrniece šajā periodā arī nav maksājusi. Atbildētāji nav apstrīdējuši prasītājas veikto aprēķinu un sagatavotos ikmēneša rēķinus, kuros norādīts parāda un likumisko procentu apmērs. No tā secināms, ka starp pusēm faktiski nav strīda par parāda apmēru un periodu.

Saskaņā ar Civillikuma 1838.pantu, ka samaksa izdarīta, jāpierāda tam, kas to apgalvo. Lietā nav ziņu un pierādījumu, ka atbildētāji par minēto laika periodu būtu maksājuši par dzīvojamās telpas īri un komunālajiem pakalpojumiem.

Lietā nav pierādījumu, ka atbildētājiem nebūtu bijusi nodrošināta iespēja lietot dzīvojamo telpu un saņemt pakalpojumus saskaņā ar Īres līgumu un normatīvajiem aktiem. Līdz ar to no /pers. D/ par labu prasītājai piedzenams parāds par īri un komunālajiem maksājumiem 9092,86 EUR apmērā.

[2.3] Par maksājuma saistību kavējumu prasītāja aprēķinājusi likumiskos nokavējuma procentus 613,78 EUR par laiku no 2013.gada 1.oktobra līdz 2018.gada 1.maijam.

Lai būtu pamats nokavējuma procentu piedziņai, tiesai jākonstatē nokavējums (saistības izpildīšanas prettiesisks novilcinājums (Civillikuma 1651.pants)) atbilstoši Civillikuma 1652. vai 1653.pantam.

Lietas izskatīšanas gaitā apstiprinājās saistības izpildes nokavējums, kas pieļauts ilgstoši nemaksājot Īres līgumā noteiktajos termiņos un pilnā apmērā, un ir tiesisks pamats apmierināt prasījumu par likumisko nokavējuma procenti piedziņu 613,78 EUR.

[2.4] Saskaņā ar likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 28.^{2} panta pirmo daļu izīrētājs var izbeigt dzīvojamās telpas īres līgumu, izliekot īrnieku kopā ar viņa ģimenes locekļiem un citām personām bez citas dzīvojamās telpas ierādīšanas, šādos gadījumos: 1) ja īrnieks vairāk nekā trīs mēnešus nemaksā dzīvojamās telpas īres maksu, lai gan viņam bija nodrošināta iespēja lietot dzīvojamo telpu saskaņā ar dzīvojamās telpas īres līgumu un normatīvajiem aktiem; 2) ja īrnieks vairāk nekā trīs mēnešus nemaksā par pamatpakalpojumiem, lai gan viņam bija nodrošināta iespēja izmantot pamatpakalpojumus saskaņā ar dzīvojamās telpas īres līgumu un normatīvajiem aktiem.

Saskaņā ar šā panta otro daļu izīrētājs pirms prasības celšanas tiesā vismaz mēnesi iepriekš rakstveidā brīdina īrnieku par dzīvojamās telpas īres līguma izbeigšanu. Gadījumos, kad izīrētājam nav zināma īrnieka atrašanās vieta, prasību tiesā var celt, ja mēnesi iepriekš laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" ir publicēts brīdinājums.

Īrniece vairāk nekā trīs mēnešus nemaksāja dzīvojamās telpas īres maksu un maksu par pakalpojumiem. Līdzatbildētāji, atbildētājas dēli, /pers. E/ kļuva pilngadīgs tikai 2017.gadā, bet /pers. F/ - 2016.gadā.

2017.gada 23.augustā visiem atbildētājiem nosūtīts pirmstiesas brīdinājums par īres un komunālo pakalpojumu parāda samaksu. /pers. E/ adresēto brīdinājumu 2017.gada 25.augustā pret parakstu saņēma pilnvarotā pārstāve /pers. M/. Latvijas Republikas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" laidienā Nr.224 (2017.gada 10.novembris) publicēts /pers. D/ un /pers. F/ adresētais pirmstiesas brīdinājums.

Puses nav panākušas izlīgumu par parāda pakāpenisku samaksu, vai noslēgušas trīspusēju līgumu ar Rīgas sociālo dienestu par palīdzību parāda samaksai.

Lietā nav pierādījumu par līdzatbildētāja /pers. F/ veselības problēmām.

Lietas izskatīšanas laikā parāds nav samaksāts, tas pieaudzis. Līdz ar to prasītāja, ceļot prasību tiesā, likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 28.^{2} otrajā daļā noteikto brīdinājuma termiņu ir ievērojusi un pastāv šī likuma 28.^{2} panta pirmās daļas 1.punktā noteiktais pamats izīrētājam izbeigt Īres līgumu, izliekot atbildētājus bez citas dzīvojamās telpas ierādīšanas.

[2.5] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu un atbilstoši Civillikuma 1765.pantam, prasītājai nosakāmas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt likumiskos 6% gadā no nesamaksātās pamatparāda summas, ievērojot Civillikuma 1763.panta nosacījumus, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

[3] Par spriedumu apelācijas sūdzību iesniegusi atbildētāja /pers. D/, līdz atcelt Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2020.gada 18.decembra spriedumu un skatīt lietu mutvārdu procesā (*lietas 1.sējuma 249.-252.lapa*).

Apelācijas sūdzība pamatota ar šādiem argumentiem.

[3.1] Lietā esošie pušu paskaidrojumi, rakstveida pierādījumi nav pietiekami, lai lietu izskatīt rakstveida procesā. Arī līdzatbildētājs /pers. E/ lūdzis lietu izskatīt tiesas sēdē. Turklāt līdzatbildētājs /pers. F/ atrodas medicīniskā iestādē un nevar piedalīties tiesas sēdē un īstenot savas procesuālās tiesības. Tiesai tiesas sēdēs laikā tika uzrādīti dokumenti par /pers. F/ veselības problēmām. Tiesa ar tiem iepazinās, bet nepievienoja lietas materiāliem, jo šie dokumenti saturēja sensitīvus datus par pacientu. /pers. F/ nav uzklausīts nevienā tiesas sēdē, līdz ar ko ir pārkāptas viņa tiesības uz taisnīgu tiesu un objektīvās izmeklēšanas principu.

Tiesa spriedumu pieņēmusi formāli, pienācīgi nenovērtējot lietas tiesiskos un faktiskos apstākļus. Spriedums ir nepamatots un prettiesisks, nav balstīts uz vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem apstākļiem.

[3.2] Pašvaldībai jāsniedz palīdzība maznodrošinātiem īrniekiem un citām personām saskaņā ar likumu. Pašvaldība ir liegusi šo palīdzību. Atrašanos rindā palīdzības saņemšanai nevar uzskatīt par palīdzību. Rīgas domes Mājokļu un vides departaments pieļāvis būtisku pārkāpumu, nenodrošinot apelātori ar dzīvojamo telpu.

[3.3] Maksājumus par dzīvojamās telpas īri un komunālajiem pakalpojumiem būtu uzrādījusi tiesas sēdē. Darījusi visu, lai samaksātu parādu. Vērsusies pie prasītājas, lai sastādītu grafiku parāda samaksai, bet saņēmusi atbildi, ka tas jāsamaksā sešu mēnešu laikā. Finanšu un ekonomiskās krīzes dēļ uzreiz nevar samaksāt parādu. Vērš uzmanību uz Civillikuma 1657.pantu, kad tiesa var parādnieku atsvabināt no neizdevīgām nokavējuma sekām.

[4] Prasītāja iesniegusi rakstveida paskaidrojumus par apelācijas sūdzību, pievienojas pirmās instances tiesas spriedumam un lūdz saskatīt civilo tiesību aizskārumu Civilprocesa likuma 1.panta pirmās daļas izpratnē un apelācijas sūdzību noraidīt kā nepamatotu (*lietas 2.sējuma 5.-6.lapa*).

[4.1] Nepamatots ir atbildētājas apelācijas sūdzībā norādītais iebildums, ka /pers. F/ nav dota iespēja izteikties. Kopš prasības celšanas 2018.gada 19.jūlijā notikušas piecas tiesas sēdes, kurās atbildētājiem ir bijusi iespēja izteikties, izteikt iebildumus pret prasību, kā arī iespēja izmantot Civilprocesa likuma 74.panta otrās daļas 7.punkta noteiktās tiesības sniegt tiesai rakstveida paskaidrojumus.

[4.2] Atbildētājas apelācijas sūdzībā norādītais apstāklis, ka pašvaldība nav nodrošinājusi atbildētājus ar citu dzīvošanai derīgu dzīvojamo telpu saskaņā ar likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 28.^{2} panta trešo daļu, nav pamatots, jo spriedums lietā nav stājies spēkā.

[4.3] Nav pamatoti apelātores iebildumi, ka nepieciešams atsvabināt atbildētājus no neizdevīgām nokavējuma sekām, jo viņiem ir bijušas visas iespējas vairāku gadu garumā samaksāt parādu, kā arī vērsties Rīgas sociālajā dienestā pēc palīdzības. Ņemot vērā atbildētāju attieksmi, arī izlīgums lietā par parāda atmaksu pa daļām, nav iespējams.

[4.4] Bez būtiska pamatojuma un argumentiem ir lūgums par lietas izskatīšanu mutvārdu procesā tiesas sēdē, jo tas tikai novilcina iztiesāšanu. Ņemot vērā pašreizējo situāciju valstī saistībā ar Covid-19 epidēmiju, līdz lietu izskatīt rakstveida procesā.

[5] 2021.gada 21.aprīlī lieta, saskaņā ar Civilprocesa likuma 32.[1] panta otro daļu nodota izskatīšanai Kurzemes apgabaltiesai (*lietas 2.sējuma 37.lapa*).

[6] Pamatojoties uz Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10.pantu, Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija 2021.gada 14.maija nolēma lietu izskatīt rakstveida procesā, lietas dalībniekiem izskaidroja tiesības un noteica termiņu šo tiesību izmantošanai (*lietas 2.sējuma 49.-50.lapa*).

[7] Puses nav iesniegušas papildus rakstveida paskaidrojumus.

Motīvu daļa

[8] Civillietu tiesas kolēģija pārbaudījusi pierādījumus un izvērtējusi apelācijas sūdzības motīvus, uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnīgi.

Tiesas kolēģija savu nolēmumu pamato ar šādiem argumentiem.

[8.1] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu un 430.panta trešo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā un nepārbauda pirmās instances tiesas konstatētos faktus, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Tiesai jātaisa spriedums tikai par likumā noteiktā kārtībā pieteiktajiem prasījumiem. Savukārt, apspriežot iebildumus pret prasību, apelācijas vai kasācijas sūdzības motīvus u.c. tiesa nav saistīta ar attiecīgajos procesuālajos dokumentos norādītajām tiesību normām (*Civilprocesa likuma komentāri I daļa. - Autoru kolektīvs Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. TNA, 2011.g.; 412. un 414. lpp.*).

Tāpat tiesai, taisot spriedumu, ir saistošs prasītāja materiāltiesiskais prasījums, kura pamatotību tai jāpārbauda, kā arī pamats - apstākļi (juridiskie fakti), uz kuriem prasītājs balsta savu prasījumu (Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa un 192.pants), (*sk. Senāta 2012.gada 23.maija sprieduma lietā Nr.SKC-248/2012 (C07090808) 8.1.punktu, 2016.gada 22.novembra sprieduma lietā Nr.SKC-397/2016 (C04225411) 7.punktu*).

Tiesas kolēģija konstatē, ka atbildētāja apelācijas sūdzībā lūdz atcelt visu pirmās instances tiesas spriedumu. Taču, ņemot vērā lietas izskatīšanas robežas apelācijas instances tiesā, tiesas kolēģija secina, ka apelātore pārsūdz spriedumu pilnā apjomā un lieta skatāma pēc būtības.

[8.2] Tiesas kolēģija, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 432.panta piekto daļu, atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tādēļ tiesas kolēģija pievienojas sprieduma argumentācijai pilnībā. Apelācijas sūdzībā norādītie apstākļi nav pamats pretēja nolēmuma taisīšanai.

Atbildot uz apelācijas sūdzībā ietvertajiem argumentiem un iebildumiem tiesas kolēģija papildus norāda uz šādiem argumentiem.

[8.3] Tiesas kolēģija piekrīt pirmās instances tiesas secinātajam, ka apelātorei ir tikai formāli iebildumi tam, ka lieta pirmās instances tiesā tika izskatīta rakstveida procesā.

[8.3.1] 2019.gada 8.aprīlī lietas izskatīšana tika uzsākta mutvārdu procesā pirmās instances tiesā.

2019.gadā lietas izskatīšana tika atlikta divas reizes pēc atbildētājas pārstāvja lūguma - lai puses vienotos par izlīgumu lietā (*lietas 1.sējuma 86.-87.lapa*) un iesniegtu papildu pierādījumus (*lietas 1.sējuma 122.-124.lapa*).

Puses nevienojās lietā par izlīgumu, un atbildētāja pirmās instances tiesas noteiktajā 2 mēnešu termiņā pierādījumus tiesā neiesniedza.

Sākoties Covid-19 infekcijas izplatībai un ārkārtējai situācijai valstī pirmās instances tiesa pieņēma lēmumu lietu izskatīt rakstveida procesā 2020.gada 18.decembrī, vienlaicīgi nosakot termiņu atbildētājiem rakstveida paskaidrojumu, lūgumu, noraidījumu tiesnesei iesniegšanai tiesā (*lietas 1.sējuma 184., 191., 192., 193.lapa*).

Atbildētāji nekādus papildu pierādījumus tiesā neiesniedza, apelātore rakstiski izteica neargumentētu viedokli, ka objektīvai lietas izskatīšanai un taisnīga nolēmuma taisīšanai nepieciešams lietu izskatīt mutvārdu procesā. Taču mutvārdu process neatbrīvo lietas dalībniekus no pierādījumu nodrošināšanas lietā. Lai pušu mutvārdu paskaidrojumus vērtētu kā pierādījumus lietā, tiem saskaņā ar Civilprocesa likuma 104.panta pirmo daļu jāapstiprinās ar citiem tiesas sēdē pārbaudītiem un novērtētiem pierādījumiem. Līdz ar to apelātores mutiski paskaidrojumi vien nav atzīstami par pierādījumiem šajā lietā.

[8.3.2] Visu tiesvedības laiku pirmās instances tiesā par lietas izskatīšanas laiku un vietu likumā noteiktā kārtībā tika paziņots arī atbildētājiem /pers. E/ un /pers. F/.

/pers. E/ pirmās instances tiesai nav norādījis, pamatotu iemeslu, kādēļ lieta jāskata tikai mutvārdu procesā. Savukārt par to, ka /pers. F/ atrodas ārstniecības iestādē un savas tiesības lietā nevar realizēt, pirmās instances tiesā pierādījumi vairāku gadu garumā netika iesniegti.

[8.3.3] Senāts jau iepriekš ir norādījis, ka Civilprocesa likuma tiesību normu sistēma ir vērsta uz to, lai visi prasītāja argumenti un pierādījumi (Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa, 128.panta otrās daļas 5.punkts), kā arī atbildētāja iebildumi un tos pamatojošie pierādījumi (Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa, 148.panta otrās daļas 2. un 3.punkts) būtu noskaidroti pirmās instances tiesā (*Senāta 2021.gada 21.jūlija rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.SKC-925/2021 (C30803519) 2.punkts*).

Secīgi no lietas materiāliem tiesas kolēģija secina, ka iesniegtie rakstveida pierādījumi netika apstrīdēti. Tāpat tiesas kolēģijai nav pamata apšaubīt, ka pirmās instances tiesa pusēm rakstveida procesā nodrošināja tādu pašu tiesību apjomu kā mutvārdu procesā, jo pusēm tika dots laiks papildu paskaidrojumu, lūgumu, pieteikumu iesniegšanai. Savukārt atbildētāji nesniedza nekādus pamatotus iebildumus prasībai pēc būtības, lai arī tiesības sniegt paskaidrojumus rakstveidā tika nodrošinātas, kā arī nesniedza tādu pamatojumu, kas liegtu lietas izskatīšanu rakstveida procesā, kā arī neiesniedza nekādus papildu pierādījumus.

[8.4] Tāpat nav pamata atzīt, ka pirmās instances tiesas spriedumā pienācīgi nav novērtēti lietas tiesiskie un faktiskie apstākļi.

Pirmās instances tiesa izsprieda lietu pēc tiem rakstveida pierādījumiem, kādi tobrīd lietā tika iesniegti.

Tiesas kolēģija norāda, ka pirmās instances tiesa spriedumā nav devusi novērtējumu atbildētājas pārstāvja 2019.gada 21.novembra tiesas sēdē iesniegtiem un lietai pievienotiem diviem maksājumu uzdevumiem (*lietas 1.sējuma 120., 121.lapa*). Taču tiesas kolēģija atzīst, ka minētajiem pierādījumiem nav būtiskas nozīmes strīda izšķiršanā. Noklausoties iepriekš minētās tiesas sēdes protokolu un iepazīstoties ar maksājumu mērķī norādīto informāciju, tiesas kolēģija secina, ka tie neattiecas uz strīdus periodu. Arī prasītājas pārstāvis tiesas sēdē apgalvoja, ka maksājumi apliecina "tekošo" rēķinu samaksu, kas parādu nav samazinājis, kam neiebilda atbildētājas pārstāvis un atbildētājs /pers. E/ (*lietas 1.sējuma 122.-124.lapa*).

Turklāt arī tiesas kolēģija, ņemot vērā apelātores izteiktos lūgumus (*lietas 1.sējuma 249.-252.lapa*), nolika lietas izskatīšanu saprātīgā termiņā, izskaidrojot lietas dalībnieces tiesības saņemt valsts nodrošināto juridisko palīdzību (*lietas 2.sējuma 51.-52.lapa*), kā arī lietas dalībniekiem noteica termiņu rakstveidā pieteikt motivētu noraidījumu tiesas sastāvam, iesniegt papildu paskaidrojumus, pieteikt procesuālus lūgumus, kā arī iesniegt pierādījumus, pamatojot, kādēļ tie tiek iesniegti tikai apelācijas instancē. Līdz tiesas kolēģijas noteiktajam termiņam papildu pierādījumi un pierādījumi apstāklim, ka apelātore izmantojusi tiesības juridiskās palīdzības saņemšanai, iesniegti netika.

[8.5] Tiesas kolēģija atzīst, ka uz lietas izspriešanu pēc būtības neattiecas apelātores pārmetumi pašvaldībai par pārkāpumiem, jo tā nesniedza palīdzību apelātorei kā maznodrošinātai īrniecei, t.i., uzņēma viņu rindā palīdzības sniegšanai, bet nenodrošināja ar dzīvojamo platību.

Pirmkārt, apelātore lietā nav iesniegusi pierādījumus minētajiem apgalvojumiem, kā arī nav pierādījusi savu trūcīgo mantisko stāvokli.

Otrkārt, pirmās instances tiesa spriedumā (saskaņā ar tobrīd spēkā esošām tiesību normām) pamatoti norādījusi, kad pašvaldībai rodas pienākums

sniegt palīdzību maznodrošināta īrniekam, t.i., saskaņā ar likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 28.[2] panta trešo daļu, kur noteikts, ja dzīvojamās telpas īres līgums tiek izbeigts, pamatojoties uz šā panta pirmo daļu, un īrnieks atbilst kādai no šā likuma 36.[1] panta pirmajā daļā minētajām īrnieku kategorijām (t.i., ja viņš sasniedzis pensijas vecumu vai ir darbnespējīgs invaliditātes dēļ; ja ar viņu kopā dzīvo un viņa apgādībā ir vismaz viens nepilngadīgs bērns, aizgādnībā esoša persona vai maznodrošināta pensijas vecumu sasniegusi persona, vai arī maznodrošināta persona, kura ir darbnespējīga invaliditātes dēļ), attiecīgā pašvaldība triju mēnešu laikā pēc tam, kad ir stājies spēkā tiesas spriedums par īrnieka izlikšanu no dzīvojamās telpas, ierāda īrniekam citu dzīvošanai derīgu dzīvojamo telpu. Tāpat, pašvaldības dome ir tiesīga noteikt arī citas tās teritorijā dzīvojošu personu kategorijas, kurām tiek sniegta palīdzība.

Tāpat pamatoti pirmās instances tiesa norādījusi Civilprocesa likuma 206.pantā noteikto, ka tiesa, kas taisījusi spriedumu lietā, var, tostarp atlikt sprieduma izpildi pēc lietas dalībnieka lūguma, ievērojot pušu mantisko stāvokli, bērnu tiesības vai citus apstākļus.

Secīgi nav pamata runāt par pašvaldības bezdarbību, jo tā savas likumā noteiktās funkcijas var sākt pildīt tikai pēc tam, kad lietā pieņemtais nolēmums ir stājies spēkā.

Turklāt pēc pirmās instances tiesas sprieduma sastādīšanas, 2021.gada 1.maijā spēkā stājies Dzīvojamo telpu īres likums, kura 32.pantā arī noteikts, ka pašvaldība ir tā kura sniedz palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā, pamatojoties uz normatīvajiem aktiem, ievērojot pašvaldības saistošos noteikumus.

[8.6] Tiesas kolēģija par nepamatotu atzīst apelātores iebildumu, ka dzīvojamās telpas īres maksājumus būtu uzrādījusi tiesas sēdē.

Arī rakstveida procesā apelātorei ir tiesības iesniegt pierādījumus savu iebildumu pamatošanai. Šajā lietā apelātores pienākums bija saskaņā ar Civillikuma 1838.pantu iesniegt pierādījumus, ka parāds par dzīvojamās telpas īri un pakalpojumu saņemšanu prasībā norādītajā periodā ir samaksāts, kas būtu šķērslis prasības apmierināšanai. Taču lietā šādi pierādījumi netika iesniegti. Savukārt prasītāja pirmās instances tiesai norādīja, ka uz 2020.gada 15.decembri parāds tikai pieaudzis (*lietas 1.sējuma 210.-211., 212.lapa*), kas nav apstrīdēts.

Jau sprieduma 8.4.punktā tiesas kolēģija secināja, ka 2019.gada 21.novembrī lietai pievienotie divi maksājumu uzdevumi (*lietas 1.sējuma 120., 121.lapa*) neattiecas uz strīdus periodu. Tāpat tiesas kolēģija 2021.gada 16.septembrī nepieņēma apelācijas sūdzībai pievienotos pierādījumus - maksājumu uzdevumu izdrukas (*lietas 1.sējuma 253.-258.lapa*), jo no minētajām izdrukām nav identificējams, par kādu laika periodu maksājumi ir veikti, tie nav attiecināmi uz strīdus periodu (*lietas 2.sējuma 62.-64.lapa*).

Ja arī apelātore ir veikusi maksājumus prasītājai, par ko lietā nav iesniegti pierādījumi, tad tiesas kolēģija atzīst, ka šādas summas piedziņas procesā atrēķināmas no kopējās parāda summas.

[8.7] Saskaņā ar Civillikuma 1657.pantu tiesa var parādnieku atsvabināt no viņam neizdevīgām nokavējuma sekām gadījumos, kad viņu nevar vainot ne uzmanības trūkumā, ne vispār vieglprātībā vai nolaidībā, vai kad izpildīšana nav notikusi nepārvaramas varas dēļ.

Apelātore uzskata, ka viņa ir darījusi visu, lai dzēstu parādu. Vērsusies pie prasītāja, lai sastādītu grafiku parāda dzēšanai, bet saņēmusi atbildi, ka parāds jāsamaksā sešu mēnešu laikā. Tāpat finanšu un ekonomiskās krīzes ietekmē uzreiz nevar samaksāt parādu. Tas ir pamats, lai tiesa varētu atsvabināt parādnieci no neizdevīgām nokavējuma sekām.

Prasītāja aprēķinājusi un lūdz piedzīt likumiskos nokavējuma procentus no 2013.gada 1.oktobra līdz 2018.gada 1.maijam 613,78 EUR.

Tiesas kolēģija secina, ka apelātore nav pierādījusi, kā finanšu un ekonomiskā krīze ir ietekmējusi mantisko stāvokli (piemēram, viņas mantiskā stāvokļa atbilstība trūcīgas vai maznodrošinātas personas statusam), ka darījusi visu, lai samaksātu parādu, vērsusies pašvaldībā, lai saņemtu materiālu palīdzību. Līdz ar to nav pamata lemt par iespējām samazināt prasījumu par likumisko nokavējuma procentu piedziņu vai vispār no tā samaksas atbrīvot. Turklāt prasītāja par nokavējumu lūdz piedzīt tikai likumiskos procentus.

Ņemot vērā iepriekš norādīto tiesas kolēģija nesaskata pamatu piemērot Civillikuma 1657.panta nosacījumus un atsvabināt atbildētāju no likumisko nokavējuma procentu piedziņas. Tā kā maksājumi nav veikti ilgstoši, tad no atbildētājas prasītājas labā piedzenami likumiskie nokavējuma procenti no 2013.gada 1.oktobra līdz 2018.gada 1.maijam 613,78 EUR.

[9] Tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa spriedumā izvērtējusi lietā konstatētos apstākļus, piemērojusi faktiskajiem apstākļiem atbilstošas procesuālo un materiālo tiesību normas, nonākusi pie pamatotiem secinājumiem, apelācijas sūdzībā norādītie argumenti nevar būt pamats pretēju secinājumu izdarīšanai.

Tomēr tiesas kolēģija norāda, ka, ja lietas dalībnieki ir iesnieguši pierādījumus un tiesa tos pieņēmusi, tad tiesai obligāti jāpārbauda visi pieteiktie pierādījumi un jādod tiem novērtējums (*sk. Civilprocesa likuma komentāri. I daļa (1.-28.nodaļa). Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. - Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2011, 273.lpp.*).

[10] Spriedumā ir jāizlemj jautājumi, kas saistīti ar tiesas izdevumu piedziņu.

[10.1] Civilprocesa likuma 41.panta pirmajā daļā noteikts, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus (valsts nodeva, kancelejas nodeva, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi).

Prasītāja, iesniedzot prasību, samaksājusi valsts nodevu pirmās instances tiesā 619,18 EUR (*lietas 1.sējuma 6.lapa*) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 7,34 EUR (*lietas 1.sējuma 7.lapa*). Minētie tiesas izdevumi piedzenami no atbildētājas prasītājas labā.

[10.2] No lietas materiāliem (*lietas 1.sējuma 2.lapa; 2.sējuma 3.lapa*) secināms, ka lietā radušies ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 17,07 EUR par tiesas dokumentu piegādāšanu abu instanču tiesās, no kuriem jāatņem pirmās instances tiesā samaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 7,34 EUR (*lietas 1.sējuma 7.lapa*), tiek iegūta lietā nesamaksātā summa 9,73 EUR, kas piedzenama no atbildētājas valsts labā.

[11] Tiesas kolēģija atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa 204.[1] pantu atbildētājiem nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei, kas skaitāms no šī sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 195., 199., 204.[1], 430., 432. un 434.pantu, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

apmierināt pilnīgi SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" prasību par īres līguma izbeigšanu un izlikšanu, īres maksas un komunālo maksājumu parāda un likumisko nokavējuma procentu piedziņu.

Izbeigt starp Rīgas pašvaldības uzņēmuma bezpeļņas organizāciju namu pārvaldi "Purvciems" un /pers. D/ (pirms laulības noslēgšanas - /pers. D/) 2004.gada 27.aprīlī noslēgto Dzīvojamo telpu īres līgumu un izlikt /pers. D/, personas kods /personas kods/, /pers. F/, personas kods /personas kods/, un /pers. E/, personas kods /personas kods/, no dzīvojamās telpas Nr./adrese/, bez citas dzīvojamās telpas ierādīšanas.

Piedzīt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, SIA "Rīgas namu pārvaldnieks", vienotais reģistrācijas Nr.40103362321, labā īres maksas un komunālo maksājumu parādu 9092,86 EUR (deviņi tūkstoši deviņdesmit divi *euro* un 86 centi) par laiku no 2001.gada 1.jūlija līdz 2018.gada 1.maijam, likumiskos nokavējuma procentus 613,78 EUR (seši simti trīspadsmit *euro* un 78 centi) par laiku no 2013.gada 1.oktobra līdz 2018.gada

1.maijam, tiesas izdevumus: valsts nodevu 619,18 EUR (seši simti deviņpadsmit *euro* un 18 centi), ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 7,34 EUR (septiņi *euro* un 34 centi), ieskaitot tos prasītājas kontā LV83PARX0013044380019, AS "Citadele banka".

Noteikt SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt 6% (seši procenti) gadā no pamatparāda 9092,86 EUR.

Piedzīt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus par pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu 9,73 EUR (deviņi *euro* un 73 centi), kas jāsamaksā Tiesu administrācijai, NMR 90001672316, kontā Nr.LV51TREL2190458019000, klasifikācijas kods 21499.

Noteikt termiņu /pers. D/, /pers. F/ un /pers. E/ labprātīgai sprieduma izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās brīža.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas - 2021.gada 14.oktobra - Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Kurzemes apgabaltiesā.

Tiesnese J.Mauliņa

Tiesnese A.Klaiše

Tiesnese L.Jansone